

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unitatea

Insertiuni

Un sir garmond:
o dată 14 fl., a doua órá
12 fl., a treia órá 10 fl.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii«

in
Blas.

Fóe bisericéscă-politică.

Anul XI.

Blas 14 Decembre 1901.

Numérul 50.

LA APEL.

Sintem în préjma sêrbătorii sfîntului Nicolae, pe care zi aũ conchemat cei șapte preoți conferința în cauza congruei. Cuvine-se dară, ca să ne mai ocupăm de lucrul acesta, cu atât mai virtos, că după informațiunile nôstre însuși Ordinariatul archidieceșan s'a ocupat de conferința proiectată într'un circular îndreptat tuturor oficiilor protopopesei.

În circularul amintit se recunóșce îndreptățirea nemulțumirei ce o simte veneratul cler față de felul cum e ajutorat din partea statului; se recunóșce și dreptul veneratului cler de a discuta cestiunea acésta pe ori ce teren legal bisericesc, anume în sinódele protopopesei și în sinódele diecesane. Dar în vederea faptului, că Ordinariatul continuă pertractările pentru o regulare definitivă și demnă a cestiunei acesteia atât de ardenté, circularul sfátuesce clerul să se abțină de la ori ce fapte, cari în loc de a promova resolvarea causei, numai ar poté-o compromite.

Etă dar, că am interpretat bine intențiunile veneratului Ordinariat, când din capul locului ne-am dat espresiune convingerii, că nu e oportună mișcarea pornită de cei șapte frați preoți.

Întru adevêr să luăm lucrurile așa cum sînt. Ce era să decidă conferința convocată de cei șapte frați preoți? Una din trei.

Mai întâiú putea să decidă a trimite o rugare la Maestatea Sa, ca la suprem Patron al bisericii nôstre, ca însuși să întrevină și să depună regularea congruei.

În locul al doilea putea să decidă a merge cu rugarea aceea la guvernul țării.

În ambe casurile, cari ar fi fost șansele de reușită?

Credem, că absolut *nule*. Pentru că în ambe casurile, clerul s'ar fi prezentat el de el, singur, fără de conducătorii săi firesci, fără de *Cap*. Și apoi dacă se poté închipui o armată fără de conducător, înse biserica și cler fără de cap, nu se poté absolute închipui.

Ce ar fi fost deci sôrtea acelor rugări? Simplu ar fi fost transpuse Ordinariatului spre dare de opiniune. Și pe lângă aceea, în ochii factorilor celor mai înalți din stat, biserica nôstră ar fi pierdut nespun din nimbul ei și Ordinariatul ar fi apărut într'o lumină cât se poté de sinistră, puténdu-se zice, că nu e harnic a da directivă în chestiuni, cari ating interesele bisericii întregi.

În urma urmelor, deci n'ar fi rămas alta, de cât ca conferința să trimită o delegațiune din sinul său, care să mîrgă la Capul archidieceșei, cu rugarea să întrevină pentru o regulare cât maigrabnică și cât mai demnă a cestiunei acesteia.

Atâta și nimic alta n'ar fi putut să fie rezultatul conferinței proiectate.

Pentru atâta s'ar fi rentat ca 90—100 de preoți să alerge la Blas?

Și óre nu-și aduc aminte frații preoți, cari aũ fost membrii ai Sinodului archidieceșan din 1899 de cele întimplite în acest Sinod?

Nu-și aduc óre aminte, că în acel Sinod, cu de-a-dinsul s'a desbătut cestiunea congruei?

Nu-și aduc aminte, că după resoluțiunile luate cu ocasiunea aceea, s'a lăsat ca Veneratul Ordinariat să urmeze pertractările cu înaltul guvern pentru regularea cestiunei congruale?

Ei bine, Ordinariatul după scirile nôstre positive, n'a încetat nici un moment a urma mai de parte pertractările în cauza acésta. Și cu tóte că natura pertractărilor n'a permis, ca rezultatul și fazele lor să se deie publicității, fiind vorbă de lucruri și momente foarte delicate, totuși veneratul cler a putut să vadă însuși, că unele schimbări în cauză aũ întrevenit.

Anume, unde este óre vidimarea cuitelor prin solgăbirae? Óre nu vidimarea acésta a fost gravamenul cel dintâiú și cel mai ponderos al veneratului cler, pentru care sinodul din 1899 a decis respingerea ajutorului de stat? Vidimarea a cădút, biserica și clerul nostru a scăpat de o mare umilire și de o mare rușine. Și cine a câștigat acel rezultat? Ordinariatul, care a știut tocmai ast fel lucrurile, în cât basat pe adênca revoltare a clerului, a putut să convingă cercurile mai înalte, că vidi-

FEUILLETON.

FLÓRIKA SZERELME.

— Piesă populară în 4 acte de dl Moldován Gergely. —

Sâmbăta trecută, în „teatrul popular“ de aici, s'a predat piesa acésta și a avut un succes fórté mare. Autorul a fost chemat de mai multe ori la rampă, i-s'a făcut ovațiuni, i-s'a predat o cunună de lauri cu trecte color roșu-alb-verde.

Piesa de alt cum nu e nouă. s'a mai predat de repetite ori în Cluj; nouă a fost numai pentru publicul din capitală.

Cuprinsul ei pe scurt e următorini:

Iuon, fiiorul adoptiv al avutului pécuarilor Bocotan Ilie, îndrăgește pe Florica, fata sêracă a cărbunariului Petricaș. Florica deși îl are drag și ea, nu cutéză să i-se destălnuéscă, deórece e legată prin o promisiune, făcută mamei-sii pe patul de mórte.

Actul al doilea se petrece la „tîrgul din Gâina.“ Iuon și cu Gligor (prietenul lui

de cruce) jócă și își petrec cu fetele. Vine Florica cu tată-sêú și chiar atunci sosește din cătanie Onuț, logodnicul destinat al Floricai. Iuon, vedénd, că Florica póte ajunge alu: Onuț, o răpește și o duce în munți.

În actul al treilea Petricaș și Onuț, cari plecaseră în urma Floricii, se întâlnesc cu Iuon. Cei doi flăcăi se apucă la trînta și când Iuon era să-l străpungă pe Onuț, cu cuțitu, apare Bocotan Ilie, tatăl lui Iuon și îl oprește. Afând Bocotan despre răpirea Floricii, îi aruncă o punga cu bani, ca să-l lase pe Iuon în pace. Florica răspunde indignată, aruncându-i banii înapoi. Urmézá o scenă vehementă între tatăl și fiul adoptiv, după care Iuon îl părăsește pe tată-sêú și pléacă să se cunne cu Florica.

Actul al patrulea se petrece înaintea bisericii. Popa Aron impacă pe cei doi bêtărâni. Îi spune lui Bocotan, să se uite mai bine la Florica „hisz a te lányod.“ . . . . (Deschidem o parantesă. Mama Floricii a fost drăguța lui Bocotan și numai pe urmă s'a măritat după Petricaș cărbunariul. Înțelegem acum, de ce mama Floricii l-a lăsat cu limbă de mórte, să nu se mărite după cioban.)

Bocotan se uită la Florica, își aduce aminte, și se învolește la cununia tinerilor. Acesta e conținutul, înfrumșețat cu câteva episoade, cântări, jocuri naționale, scene hazlii de la tîrgu din Gâina, etc.

Nu insist asupra conținutului ca piesă dramatică. Chiar critica jurnalelor ungurești spune, că are multă asemănare cu piesele populare ungurești. Și cu adevêrat, piesa asta s'ar fi putut întimpla chiar așa de bine pe pusta Ungariei, ca și la pótele Gâinei. Póte singurul element național ar fi răpirea Floricai. (De cât că răpirea asta nu ne cam face cinste, și pare-mi-se constituie și un fel de anachronism.)

Să rămânem la partea *etnografică* a piesei, căci acésta ne interesézá mai de aproape.

Întiú și mai întiú nu a fost chiar o idee norocóșă, a aduce tîrgul de la Gâina, în legătură cu dragostea tinerilor. Prin asta indirect se alimentézá părerea, că tîrgul de la Gâina este un adevêrat *tîrg de fete*. Dl Moldován, ca profesor de universitate știe fórté bine, că părerea asta nu are drept de esistență din punct de vedere științific chiar. Cunóșce dsa cartea lui Fráncu-Gandrea, opul „Zarandul și Munții Apuseni“ a lui

marea aceea nu are și nu poate avea loc. Și vidimarea a căzut.

Pertractările urmăz. Și alt rezultat mai e, că sumele ce le primesc clerul nostru din an în an cresc, și crescând sumele, cresc și cotele și crește și numărul celor împărțasiți. Va se zică, zilnic putem vedea unele schimbări și unele îmbunătățiri.

Vedă bine, cel ce e neîndreptățit, cel ce e lipsit, așteptă greu și cu greu observă câte un mic pas spre mai bine. De aceea nu ne trece prin gând a re-proba pe cei șapte frați preoți, cari în dorul lor de a vedea ușurată sôrtea lor și a familiilor sale, au crezut de bine a se gândi, ca la un mijloc, și la conferința convocată pe sêrbătorea sfântului Nicolae.

Dar după ce orî ce amestec în cursul pertractărilor ar putea numai să turbure acțiunea începută și să îngreuneze poziția Ordinariatului, credem, că de la ținerea conferinței proiectate, la tot cazul este a se renunța, și anume chiar în interesul cauzei, în folosul căreia s'a conchemat conferința.

Aibă încredere veneratul cler în Ordinariatul arhiepiscopian.

Și fiind că totă darea cea bună de sus este, pogorîndu-se de la Părintele luminelor, în sêrbătorea sfântului Nicolae, făcătorul de minuni, rîge-se toți frații preoți la acel mare Părinte a bisericii noastre, ca cu rugăciunile Lui să-și potă dobîndi biserica noastră sfîntă scutul acela, de care atât de mare lipsă are în zilele aceste de grele încercări.

Alegerile municipale. — Comisia de verificare din comitatul nostru, a luat la revizie rapôrtele despre alegerile municipale, în legătură cu protestele înaintate în termenul legal.

Au fost protestate alegerile de la Vingard, Zlatna și Abrud. Contra alegerii de la Vingard au protestat românii, contra celorlalte magiarii.

Cum cetim în „Közérdek,” protestele au fost respinse „Acusa dată însă contra notarului de la Vingard, s'a transpus vice-comitetului spre a face cercetare.”

Care va se zică, tot au fost motive ca di notar să fie tras la cercetare. El și dacă au fost, pentru ce s'au verificat alegerea, când abuzurile și presiunile comise cu ocazia acestei alegeri au fost cunoscute comisiei?

Se vede înse, că istoria se repetese. Românul când are piră cu magiarii, tot de una trebuia să piardă, pentru că, era român. Așa era mai de mult, și se vede, că tot așa are să fie și acuma, cu toate vorbele umflate despre libertate ale dlui Széll și ciracii lui.

Pentru confrății de la „Közérdek.” — Nici numai încapă vorba, „sentimentalilor” nostri de la Aind, n'au putut duce mult cu principiile sublime de respect, urbanitate și iubire împrumutată, cu care erau să ne capaciteze și pe noi (!) În nr. de la 8 crt. eță ce caraghiosă cetim: „*Bani boemesci în Ardeal.*” (Care va se zică tot mai există Ardealul! bravo!) De mult cercurile magiare din părțile ardelenne își sfirmau capul, că de unde te Albina *valahă* (asta-i din respect și urbanitate) sumedenia aceea de bani, de cari dispune. S'a crezut multă vreme, că la spațele Albinei stau capitale de bani din România. Acum înse a leșit la ivelă (sus s'avem inimile!) că atât pe Albina cât și pe

celealalte institute de bani valahe (auți străini!) le ajută stabil Zsivnoteszka din Praga. Dacă asta e drept, atunci întrebăm, că Zsivnoteszka, de unde dispune de atâta sald chiar spre scopul acesta? (vezi asta-i asta, și va fi cam greu de ghicit!)

Și numai cu câți-va numeri mai înainte, chiar dlor relevau meritul ce-l are Albina întru ajutarea secuilor, ruinați de Ugron, și acum eță cum flecăresc!

Pentru noi o nouă învățatură: străinul, nici când îl scoți din tină, nu ți-l recunoscător și atunci în loc să-ți mulțumescă, bârfește.

Să, le fie de bine! cei interesați teie act!

Contra duelului. — În timpul din urmă tot mai mult iêsă în primul plan un puternic curent, contra duelului. Câte-va ducele terminate din nefericire cu môrte, au aprins mult spiritele contra acestei barbare instituiții medievale.

Spunea unele foli, că prințul nostru moștenitor, în visita făcută nu de mult la împăratul Germaniei, va aduce în discuție și chestia acêsta și se vor înțelege, cum s'ar mai putea înăspri puțin dispozițiile legii contra duelanților.

În legătură cu acêsta se anunță, că împăratul Germaniei va da în scurtă vreme un regulament, care cuprinde unele dispoziții contra duelului, stabilit fiind principiul, că legile creștine trebuie respectate. Și până atunci se impune a înregistra câte-va date, cari ne dovedesc, că în Germania duelul sînt cu mult mai aspru pedepsiți ca la noi. Așa d. es. tribunalul militar a osândit la 2 ani temniță grea de fortareată pe un locotenent, care a ucis în duel pe adversarul său. Țr tribunalul civil pe un avocat l'a pedepsit cu trei săptămâni temniță pentru

Silv. Moldovan, cunoște de sigur și pe *Bergner* și pe *Schmidl*. El, atunci pentru ce insistă asupra tîrgului din Găina chiar? Putea prezenta o simplă petrecere populară, i-ar fi succes pôte și mai bine, căci în urma urmei și tîrgul de la Găina, nu e de cât o simplă petrecere populară, în limbaj găzetăresc: „un tîrg împreunat cu dans.”

Cât pentru port, am rămas încântat de frumoșele costume românești, în cari s'au prezentat actorii. Mai ales costumele femeilor erau cu adevărat pitorești.

Dar dacă e vorbă, că acțiunea să petrece la pôlele Găinii, trebuie să spun, că costumele nu corespund portului local. La tîrgul din Găina, convin Crîșeni și Moșii. Și nici Crîșeni nici Moșii nu potă cămeșă scôsă din șerpar. Numai de la Zlatna în sus, se potă cămeșă afară din șerpar; dar aici nici nu mai sîntem în țara Crîșului, nici în țara Moșilor, ci sîntem „la țară.” Chiar acêsta e dór nota distinctivă a portului moșesc și țărănesc.

Încă un motiv pentru dl Moldovan de a nu-și fi ales ca loc de acțiune pôlele Găinei. Căci întru adevăr portul țărănilor e mai frumos și mai pitoresc. Înțeleg portul bărbaților: cât pentru portul femeilor din Munți, pôte rivalisa ori când cu cel al țărăncelor, excepționând dór jurul Sibiului, în special Selistea.

Cât pentru cântările, ce obvin în piesă, trebuie să spun, că au fost foarte frumoșe. Dar ce folos, că Florica a cântat așa de

frumos, când cântările acele se potrivesc cu o piesă populară, ca nuca în părete. Florica, fata simplă a carbunariului, care n'a eșit nici când din munți, de cât duinea la biserică, cântă d. e. „*Suvenir de Sinaia.*” apoi „*Steaua nopții da lumină.*” Țr Iuon, pécuararul din creerii munților, cântă cu pathosul unui Romeo „*Știi tu când te țineam pe brațe.*” . . .

Ce drăguță și ce naturală ar fi fost Florica, dacă în loc de a se incurca cu cântări de elea, „domnești”, ne-ar fi delectat cu „*Jeluin'aș, jelui*” . . ori cu „*Cine n'are dor pe vale.*” ori . . ori cu ce în sfîrșit, dór are nația noastră destule perle de *doine*, încât să nu fie necesită a vorbi după cum nu-i e portu și a se purta după cum nu-i e vorba.

(De altcum chiar și presa maghiară constată, că piesele cântate nu sînt populare.)

Jocurile au fost executate cu multă grație. Când au intrat pe bină, cei 12 călușeri cu zurgălate, încinși cu tricolar românesc, nu m'am putut reținea să nu-l aplaudez. Dónsprezece călușere (căci erau fete) mlădindu-se așa de grațios, așa de armonie, pe ritmul „*hătutei.*”

Dar érași sînt silit să spun pentru a treia óră, că jocul acesta nu e potrivit la pôlele Găinei, deórece este éraš un joc al țărănilor.

Singur jocul flăcăilor și al fetelor în tîrg correspunde și cerințelor locale.

Să luăm câte-va obiceiuri populare din piesă.

Iuon se jură „*pe pită și pe sare.*” Cunoșc formula asta de jurămint din manualele de literatură, ca o formă veche, eșită din us cu desevîrgire. Azi nimenea nu mai jură la noi „*pe pită și pe sare.*” Moșu zice: „să între smerii în mine.” țărănu zice: „să fiu al dracului” și „să-mi sară ochii” . . . și alte jurăminte pe acest calapod. Dar „*mă jur pe pită și pe sare?*” . . .

Altu. În tîngu de la Găina, când Iuon își petrece, țiganu îi zice *din țimbalma*. Nu cred, că dnu Moldovan, să fi văzut vre-un moș petrecîndu-și cu țimbalma. El știe de „*ceteră*” și de „*elanel*”, când e vorbă sê-i „*zică*” țiganii. Țr când e singur, știe de fluiet și de tulinic.

În jocul de la Găina, poporul începe să *fluere după aria jocului*. N'am văzut în viața mea Români fluterând când joca. Românul descântă, s'au dacă actorii din Pesta nu știu descânta. dl autor le-ar fi putut da îndrumări să bată în palme, sau să *poenescă în degete*, căci așa își petrece Românul, când e cu chef.

Când Dumitru vine beat pe bină, spune că nu-i poruncește nici popa, nici *regele* (király.) Rêsfoiți, mă rog, totă literatura populară de dincoace, și nu cred, că-ni veți arêta undeva cuvîntul „*rege.*” Românul știe de *împăratu*, slujește la împăratu și când e cătrănit spune, că nu-i pasă nici de împăratu.

„**APA MINERALĂ (AMARĂ) FRANCISC IOSIF**” este unicul purgativ-natural și plăcut la gust.

rânirea gravă a adversarului și cu 3 ani temniță de fortareată pentru delictul duelului.

În același timp, în Viena s'a constituit o puternică ligă contra duelului. Liga aceasta are câte-va sute de membrii, recrutați mai ales din marea aristocrație.

Prin ast fel de mijloce sperăm că se va pune capet acestei datini neumane și se vor afla și căile potrivite pentru vindecarea „onorei” vătămata.

Revistă politică.

Afaceri interne. Curia și-a început deja activitatea sa întru a decide în cauza mandarelor protestate. Până acum a invalidat alegerea br. Gageru, membrul partidei populare, pentru că alesul nu e cetățean ungar. De asemenea a dispus cercetare, spre a se constata, dacă aievea deput. Werner de la Ighiu, e alegător sau nu, fiind respinse celelalte acuse, date contra lui. În timpul din urmă a declarat validă alegerea unicului deputat sârbesc Lyubomir Pavlović, acusat, că ar fi agitat contra întregității statului, spunând în vorbirea program, că „pământul acesta e al nostru.”

Prin ziarele șoviniste s'a pornit un curent contra ministrului Goluchowski, care trece cu vederea peste magiari, când e vorba de ocuparea posturilor de importanță în ministerul său și-l acuză în special, că se încunjură tot cu omeni de aceia, cu cari a fost la București.

În parlament s'a primit și în a treia citire proiectul de lege pentru indemnizare și apoi s'a trecut la discuția asupra cererilor adresate dietei. Între acestea mai interesantă e petiția câtor-va deputați, pentru darea în judecată

»Așa om nici Vlădica nu-l
»Și nu-l nici împăratu.

(Coșbuc.)

Ce fals ar fi fost Coșbuc, să fi zis: „Și nu-l nici regele!” . . .

Di Moldovân știe foarte bine, că Moșii nu spun nici odată „rege”, dar nu putea spune pe bina din Cluș sau din Pesta cuvântul „császár”, ca să nu vateme anumite susceptibilități patriotice. . . .

Cam aceste ar fi obiecțiunile de natură etnografică.

Un critic ungur a spus cu mult drept, că di Moldovân prezintă pe Români, ca și când i-ar cunoșce numai din jurnale.

Piesa ca atare e drăgălașă, are părți foarte bune, în deosebi rolul Floricăi a plăcut mult — nu înzădar l'a jucat Blaha, cea mai mare artistă a Ungurilor.

De încheiere, nu pot să retac un episod, care a produs multă amărăciune.

Obvine în piesă un rol de vre-o zece șire, rolul lui Dumitru „chisbirău.” Vine beat pe bină și spune „nu-mi trebuie școlă . . . a paraszt maradjon paraszt.”

Va spune cineva, că acest Dumitru e real. Admit real să fie! Dar nu urmăz, că dnu Moldovân, să-l și prezinte necondiționat străinilor, cari și de altcum sînt foarte aplicați a crede, că Românul prost a fost și prost rămâne. . . .

Budapesta.

Al. Ciura.

a ministeriului Bánffy. După scurtă discuție prim-ministrul propune să se treacă peste ea la ordinea zilei, ceea ce se și primește.

Cu acest prilej „Magyarország” scrie un articol foarte violent în privința lui Bánffy, scoțindu-l la iveală mai ales incapacitatea, cu care cerca să acopere toate celelalte lipsuri ale facultăților sale.

Franța. Și acum se comentază viu în presă, o declarație făcută în camera franceză de un senator, care indemnă pe francezi să se alătore la Germania. Ceea ce intrigă spiritele e motivul, care a putut indemnă, pe Massabian, să rostască în cameră o vorbă, ca și care nu s'a aușit până acum nici odată. Se presupune, că guvernul francez are o atitudine slabă, voină, să lucre în același timp și pe plăcerea unora și pe a celorlalți, adică și pe a Germanilor și pe a Englezilor. Atitudinea acesta înse discreditează foarte mult autoritatea Francei înaintea Europei, și de aceea trebuie să se declare odată hotărât, pentru una din aceste două. Din punct de vedere practic, Franța va trebui să se apropie de Germania și să lucre mai ales contra politicii coloniale a Angliei, a cărei poziție e sdruncinată prin îndelungatul război sud-african.

Transvaal. Buriș nu se dau, din contră, după cum vestesc ultimele telegrame, se pregătesc la o activitate intensivă. Se anunță, că Botha ar fi avisat pe președintele Krüger, că 16 mil Buriș sînt sub arme. Cum că nici din partea angieze nu crede nime în o apropiată terminare a războiului, se vede și din faptul, că agenții angiezi continuă să cumpere cai pentru armată. Așa în ultimele zile un transport de opt vapore au plecat din America spre câmpul de luptă.

Corespondințe.

Sinóde protopopesci.

Tr. Almaș, 5 Decembrie.

În tractul protopopesc al Almașului s'a ținut sinodul de toamnă în comuna Nireș, la 10 Novembre a. c. în zi de duminică, ca poporul să nu fie la lucru și ca în număr frumos, să poată participa la ascultarea diferitelor disertațiuni de mare valoare, ce se țin cu ast fel de ocaziuni.

On. preot Meseșan, învățătorii Tufescu și Dobocan, parte în biserică, parte în sinod, au citit disertațiuni bine lucrate. Apoi M. On. domn Vice-protopop prin o admirabilă vorbire, plină de mari învățături arată și îndemnă poporul spre moralitate, ascultarea de s. biserică și mai marii sei. A combătut tot felul de adunări nocturne recomandând școlă de adulți. Ceteaș din fața poporului, cât de mult a edificat această escelentă vorbire.

După eșitul din s. biserică, s'a ținut sinodul în școlă, unde M. O. dn. v. protopop, deschide ședința. Presidiul reîmprospetează ceea din sinodul de primăvară cu privire la pomologie, recomandând cu vin interes acest ram de economie, din care cu timp

s'ar pute ajutama fondul de salarisare al clerului. Și preoții și învățătorii n'au de cât să recurgă la Ministru de agricultură după altoi.

Să propune din partea presidiului, ca preoții împărtașiți cu ajutor de stat, spre a fi în câțva recompensați și cei cari nu capătă, se contribuie 25% în favorul fondului de salarisare a clerului.

Apoi s'a discutata cestiunea după merit și s'a hotărât să se contribuie 10%. Tot odată să se roge P. ven. consist. pentru procurarea și asemuarea de ștendii, missali din care jumătate să se cedeze în favorul acelui fond.

După ce în genere luat districtele protopopesci, afară de 3—4 nu desfășură interesele convenit față de fondul de salarisare archidieceșan, pe care înse tractul Almașului în toți anii îl sprijinesc cu colecte de la popor, sinodul a decis: ca și mai departe să concurgă cu oferte în favorul acestui fond. Dar de ôrece acest fond archidieceșan, arată puțin spor și e departe timpul, când din el să se poată ajutama preoții miseri, dacă nu se bucură de spriginul tuturor tractelor, s'a decis și înființarea unui fond de salarisare a preoților miseri din acest tract. M. O. dn. v-protopop face cunoscut, că în favorul acestui fond și a celui archidieceșan din 15 Nov. a. c. va întreprinde o colectă de bani și bucate, și foarte atrage atențiunea clerului și curatorimei, ca din răspuse să conlucre spre a ajunge la oferte însemnate, ma lasă, că unde se pot executa pedepse curatorali, față cu injuratori, călcători de serbători, și concubinari etc. și acestea să se ofere pentru acestea fonduri.

Cu bucurie generală se ia spre știință distincțiunea, cu care a fost învrednicit de la Roma Ilustritatea Sa Dr. Vasiliu Hossu canonic, prin denumirea de „Prelat domestic Papal”. Sinodul privind-o de un titlu de onore și fală pentru biserică și cler, cu adâncă reverință dând espresiune protocolară, călduros îl felicitază.

După acestea presidiul arătând în cuvinte foarte pătrunzătoare activitatea repositului v.-protopop Vas. Poruțiu, sinodul dând espresiune regretelor sale, întru păstrarea amintirei fostului său șef, care era neobosit în muncă, prin membrul său Emanoil Mocean docente în Almaș — rógă pe familia repositului, ca să ofere portretul acestuia la toate școlile, a căror prim organizator a fost.

În cât pentru școlile de adulți M. O. dn. v-protopop arată scopul lor mare și dispune a se țină în toate comunele. S'a constatat cu bucurie, că toate școlile sînt provădute cu docenți calificați și cu salariile în ordine

Bibliotecarul tractual raportază, că biblioteca numeră mai multe sute de opuri de valoare mare. M. O. dn. v-protopop la acest punct, a desfășurat cu cuvinte foarte alese însemnătatea cetitului, aducând înainte tesaurul aflător în operele ce le cetim, satisfacțiunea spiritului și luminarea minții. Ma propune, ca și poporul să i-se desfășure această bibliotecă și pe toți îi îndruma întru restoirea opurilor ei, și cu multă blândetă și prudență rógă pe toți, să fie laborioși, consciențioși și să petrecă în activitate, dând mulțumită lui Dumnezeu, că azi tractul nostru — deși în părțile acestea unde solul e cam vitreg, forțele poporului în celea materiale cam sleite, — totuși după

chibzuiala și conducerea cu tragere de inimă cu tot dreptul putem zice, e în cea mai bună ordine, domnind moralitatea.

După toate acestea presiunile cu cuvinte alese încheie ședința.

Mai în registrez faptul îmbucurător, că la noi conducătorul tractului, a știut câștiga atât pe dnii. preoți tractuali, cât și pe docenți, de trăesc în cea mai bună armonie, conlucrând fiește care în sfera sa de activitate spre binele poporului nostru.

Când s'ar observa acésta și în alte părți, ar înceta multele certe dintre preot și învățător, cari aproape zilnic le cetim prin ziare.

Încheișpunând, că dnul A. Marinceaș preot în Nireș, cu multă bună voință și afabilitate, ne-a primit pe toți la ospitala sa casă.

Un participant.

La chestia „apelului“

Tractul Indolului 28 Nov. 1901.

Ameliorarea stărei materiale a preoției noastre este o dorință, ce de mult timp o nutrește întrégă preoțimea, începând de sus până la cel din urmă preot moralist. Și acésta cu tot dreptul, căci is multe, prea multe miseriile ce are să le suporte preoțimea noastră. E greu traiul preotului în ziua de azi și multe se ascéptă de la el.

Pe lângă toate acestea, apelul publicat în Nrul 46 al „Unirei“, trebuie să ne pună pe cugete. Confrății preoți, cari au subscris acel apel, is prea dornici de a fi miluiți din partea statului, căci numai așa se pôte explica urgitarea miluirei cerută prin acel apel.

Is preot în o parochiă a cărei venit după conscrierea congruală, abia da suma de 258 cor. și totuși o ast fel de urgitare „a milei“ n'am dorit și nici nu voi dori vre-o dată.

Doresc și voi dori tot de una o ast fel de ameliorare, în urma căreia preoțimea să fie independentă și liberă, supusă fiind numai auctorităților noastre bisericicești, ér nu guvernului interconfesional ori altor neamuri.

Și acésta cu atât mai vèrtos, căci dóră istoria ni-e martoră, că preoțimea noastră până la un timp, a fost în o stare destul de deplorabilă și acésta a fost pe timpul, când era supusă, — ér acum, după ce și-a elup-tat o libertate óre care, noi să o întórcem éráși în sclăviă?!

Libertatea de carea se bucnă preoțimea noastră a costat lupte, și acestea lupte nu au fost cruțate nici de sacrificiul mari, nici chiar de martiri, ér noi cu voia și știința, se voim a perde ceea ce alții ne-au câștigat spre binele nostru a preoției și-a poporului nostru mult cercat?

Libertatea de care ne bucurăm azi e pentru noi un capital, carele dacă-l vom perde, comitem un păcat, ce trage după sine celea mai legitime reprobrări ale generațiilor viitoare. — Și pôte acolo vom ajunge, dacă vom primi, respective ne vom însuși idea publicată de apelul subscris de cei 7 confrății.

Dar nu, . . . nu vom fi așa lași, ci urmând mijlocelor pettractate în „Unirea“.

vom nisui, ca să ne ajutăm „noi de noi“, lăsând mila statului pentru aceia cari vinéză la o viață atât de comodă, ér interesele bisericicești și ale neamului sînt pentru ei numai neșce invențiuni.

Confrăților, cari ați subscris apelul, pe cumși toți aceia, cari îi secundați, pârșitiți idea asta josnică, și la muncă pe căile pettractate în „Unirea“ și atunci dacă voi nu veți ajunge ca se vè bucurați de rodul muncel vóstre, veți avea mîngaerea, ca cel puțin urmașii nostri il vor gusta, ér voi scăpați de reprobrările urmașilor.

Nu grăbiți óra de ispită, căci va veni ea!

— *silian* —

Înmormîntarea lui V. A. Urechia.

— *Raport special al „Unirii“.* —

București 10 Decembre n.

Sîmbătă la órele 2 p. m. s'a sèvrșit înmormîntarea regretatului V. A. Urechia. Corpul defunctului într'un bogat sicriu, era așezat pe catafalca în mijlocul bisericii sfintului George. Palidul chip era adumbrat de florile ce-i încunjură sicriul. Rînd pe rînd se aduc corónele diferitelor autorități și societăți, între cari și cea a tinerimii universitare din Cluș. Tot ce are Bucureștiul mai distins, a luat parte la acest doliu al țării. Regele era reprezentat prin d. maior Dumitrescu și Baranga, adjutanți regali. Serviciul divin a fost oficiat de cătră arhierul Pimen Pitesteanu. După terminarea serviciului divin vorbește Spiru Haret, ministrul instrucției din partea guvernului. În numele Academiei Române și-a facultății de litere vorbește dl. Gr. Tocilescu; ér Valerian Ursian prof. univ. în numele Ligel.

La 3^{1/2} se termină seria cuvîntărilor în biserică și cociingul e luat de studenți și dus pe dric. Armata face onorul ér musica întonéză un mars funebru și cortegiul pornesce. În fața universității se mai tin trei discursuri din partea studenților, și cortegiul din nou pornesce făcendu-și cale prin miile de privitori.

Defunctul Urechia avusese dorința, să nu i-se facă nici o pompă, să nu i-se aducă coróne, să nu i-se țină discursuri. Dar la intervenția Ligel și a altor societăți, și mai ales la dorința M. S. Regelui Carol, familia a trecut peste dorința ilustrului ei părinte.

Și bine a făcut, căci cel ce a trăit în mijlocul, în fruntea cetățenilor, trebuia însoțit pe cel din urmă drum, nu spre agitație și luptă ca odată, ci spre liniste și repaus, zic trebuia însoțit cu tótă pompa și onórea. Acésta pompă, acésta onóre i-s'a dat cu tótă plinitatea și prin oficialitatea statului, dar mai ales prin participarea imensului public, prin asaltul cuvios al publicului, ce simțea cu adevărat pierderea ilustrului său șef, ilustrului său învățător în ale iubirei de țară și neam.

La órele 5^{1/2} prin întunecul unei seri figuróse, dar frumoșe, au ajuns la cimiterul Belu, unde s'au depus spre vecinică odihna osemintele celui ce nu a cunoscut odihna. La mormînt a mai vorbit dl. Dumitrescu din partea soc. Tinerimea Română Nicolaescu din partea Macedonenilor, ér din partea Ardelenilor vecinică pomenire i-s'a zis prin Luca Rusu.

De inchiere observăm, că Românii din Blaș au trimis următoarea telegramă de condolență dlui Dr. Alceu Urechia, fiul ilustrului bărbat: „Blașul împreună cu tótă românimea deplânge pierderea stegarului neclătinat al ideii românismului, apărătorul călduros al fraților săi de pretutindenia.“

† MIHAIL DOBREAN.

Drept și cuvințios lucru este, ca să oncrăm memoria bărbaților binemeritați și activitatea lor să o punem, ca un fălinar aprins, care se îndemne și pe alții spre fapte folositoare societății.

Mihail Dobrean, de curînd repausat, paroch al Tulgheșului, a fost unul din preoții nostri cei mai zeloși, și a avut mîngaierea că silințele lui cumpenite cu multă prudentă, au fost încoronate cu succes deplin.

În creșii nordostice al Carpaților nostri, la granița Moldovei, un rîu sèlbatec cu numele Bistriciórá, sárind din stîncă în stîncă, își rostogolesce undele spumegátore spre a scăpa din strîmtórea munților și a se vedé odată în largul Moldovei. La punctul unde rîul acesta își la remas bun de la Transilvania, înainte cu vre-o sută de ani, s'a așezat o colonie nouă, compusă din persoane de națiuni și caractere deosebite. Venit'au aci bărbați plini de vigóre de prin Sécuime, venit'au indiviđi, a căror frunte nu se puté încovoia sub jugul iobăgiei din Transilvania și Moldova, și au căutat viață fericită, în colibele, ce și-au ridicat intru acest loc retras. Atunci America era prea departe pentru ómenii nostri. Decí se mulțumeau a face colonii mai pe aproape, — cum s'au și făcut și în părțile Giurgeului mai multe. Și cei ce și formați drept de proprietate asupra acelor țînuturi, se bucurau, că le vin cultivători, de la cari se pótă trage și ei ceva venit. În Tulgheș sînt așezăți: secui, români, armeni ș. a. Vama nemțescă s'a așezat în Tulgheș la an. 1809 și administrarea militară numai în 1860 a încetat, în care an teritoriul acesta a fost declarat de *Siculica haereditas*.

La an. 1815 se înființă pentru români parochia română unită, al cărei paroch de la 1840 până la mórtea sa a fost Mihail Dobrean. Cu destulă îngrijire a cuprins el postul acesta: pentru-ca întâin paroch al nostru de acolo, fusese sugrumat în lăuntru caselor sale parochiale. Chiar de aceea dènsul și-a propus, a fi intru tóte cu precauțiune, și-a fost așa, până la capetul vieții sale.

Purcedînd în tact cuvenit, a știut câștiga inimile fiilor săi sufletesci, a știut susținé relațiuni bune cu cele alalte națiuni și confesiuni conlocuitoare. Întru atingerile sale cu greco-orientalii din Moldova, cari atingeri, după situațiunea parochiei aceleia erau de tóte zilele, s'a întogmit așa, încât în tótă viața s'a bucurat de stima și iubirea poporului și-a preoților vecini din partea aceea a Moldovei, cari il cercetau și pe cari il cerceta și dènsul. Elementele și firele deosebite, cari il veniau în parochiă, parte din Transilvania, parte din Moldova, prin sfaturile sale părintesci, le-a știut închiega într'un corp, gata a pune pe altariul bisericii și al națiunii jertfe însemnate din câștigul făcut cu sudori crunte. Lupta grea

a avut parochiul cu deosebire în contra căsătorilor nelegiuite.

La 1845 erau numai 250 români în Tulgheș. În 55 ani numărul lor a crescut la 1000 de suflete; dară ce este numărul acesta în alăturare cu cheltuețele cele mari, ce au recerut lucrările, cari s'au făcut acolo sub păstoria dănsului!

Înainte de acesta cu 20 de ani prin stăruința dănsului, cu ajutorul fiilor și al ficilor sale, era cu deosebire al ginerelui său Ioan Spiru, în Tulgheș au crescut ca din pământ: o biserică pompoasă, casă parochială frumoasă, școală corespunzătoare, toate zidite din material solid și așezate în loc de frunte al orașului. Pe lângă preceperea luminată și sacrificiile materiale foarte însemnate aduse de comerciantul macedo-roman numit mai sus și apoi de veduva acestuia, fca lui M. D., de mare ajutoriu a fost parochiului întru toate stăruințele sale, fruntașul de acolo Ioan Balaș.

Frumos progres acesta și demn de totă lauda, mai ales dacă considerăm, că la an. 1845 parochia acesta nu avea nice un sfânt cruceriu, — nice alta avere, afară de biserică veche și casa parochială de lemn, cari stau și azi.

La aceste cu drept cuvânt se cuvine să adăugem și meritul, ce și-a câștigat îngrind foarte bine crescerea pruncilor sei, și prin acesta a întemeiat mai multe familii alese și-a dat națiunii indiviți, cari se disting pe diverse terenuri ale vieții noastre publice.

M. Dobrea spune adese ori o întâmplare din tinerețele sale, care spre a fi scăpată de uitare o însemnă aci. Anume: la an. 1835, când era dănsul de 21 ani, episcopul Lemény a făcut viziune canonică în părțile Giurgeului, și ajungând la poiana Corbului, — de-mi aduc bine aminte la pârăul Argintarii — vădând nisea crucii neîngradite, a cugetat, că acele trebne să fie morminte, și neînviat de nime, a descălecat de pe cal, împreună cu totă suita sa, și a făcut deslegarea îndatinată a morților. La serviciul acela a fost de față și un dascăl din Moldova, cu numele Vasile Apostol, carele pe atunci locuia în Corbu. Pe acesta episcopul după serviciu l'a întrebat: „Da P. S. mitropolitul Veniamin așa slugesc?” Dascălul a răspuns: „Așa, întru toate așa!” — era episcopul a continuat: „Că nici nu se poate almintrelea.” Apoi a adăus: „Blăstemat se fiă, cel ce a făcut desbinarea între frați!”

Noutăți.

Scrii personale. Pe ziua de 11 n. aniversarea luării Plevnei, au fost înaintat la gradul de general, între alții și dl colonel Moise Groza, din infanterie. Esprimăm velle noastre felicitări distinsului nostru compatriot. — I. Bianu, profesor de cursul superior la licenț sf. Sava, a fost recomandat cu unanimitate, atât de senatul universității din Iași, cât și de cel din Bucuresci, ca profesor de limba și literatura română la catedra de la facultatea de litere din Bucuresci. Recomandarea unanimă a ambelor universități în persoana dlui I. Bianu este meritată distincțiune și răsplată pentru munca și activitatea, ce a desfășurat și desfășură în învățământul nostru, pentru râvna cu care s'a consacrat studiilor istorice și literare.

Pentru fondurile arhiepiscopale. Dl. prof. Aron Deic a dăruit cor. 16-83 fondului Internatului de fetițe din Blaș.

De la comitat. Pe ziua de 20 crt. s'a convocat ședința, pentru alegerea funcționarilor administrativi. Vice-comitele Csato János, s'a pus în retragere.

Predioi. Măne Duminecă, în 8 Dec. va predica în biserică catedrală dl profesor Dr. Elie Dăianu, őr Jol, s'erbătorea sfintului Nicolae, dl prof. Teodor Văndor.

„Semănătorul” va fi titlul noiei reviste literare, ce va începe să apară la Bucuresci sub direcția dlor Ales. Vlăduță și George Cosbuc. Numărul 1 va ieși măne Duminecă și Revista va fi săptămânală și va costa pe an. 10 Lei. Abonamente se pot face și la redacția foii noastre, trimițându-se banii înainte cel puțin pe 1/2 an.

Scire literară. Dl A. Todoran din Gherla, anunță că va scote în broșură novelele dlui Vasile Raută Buticescu. Volumul I. s'a și pus sub tipar și va cuprinde cel puțin 18 côle tipar. Dacă vor fi îmbrățișate cu căldură, va continua mai departe, editând și volumul II. Dl Buticescu e un cunoscut scriitor ardelen, care de multă vreme scrie frumoșe novele în revistele noastre de aci. Subiectele tractate de dsa s'nt scose aproape toate din viața ponorului țaran, pe care îl cunoșce bine în toate manifestațiunile sale. Nu ne îndoim, că publicul românesc, va întâmpina cu bucurie această scire. Observăm că volumul I va costa 1 cor. 60 plus porto 20 fil. și abonații au a să însuina la tipografia „Aurora” în Gherla.

Reuniune de binefacere. În colonele foii noastre s'a mai scris despre înființarea și lucrarea Reuniunii femeilor române din Bucium-săsa. Scriem și de data acesta cu plăcere despre noia faptă bună, ce ni-se împărășce din sinul reuniunii acesteia tinere. La 1 Dec. a. c. în școlă gr. cat. de acolo s'au împărțit haine școlariilor, lipsiți de mijloce. Numărul celor ajutorați este de 15, rămânând înăse bani, ca să se mai provadă cu haine vre-o 2-3. Împărțirea hainelor s'a făcut în prezența comitetului reuniunii, fiind sala plină de elevi de școlă. Premergând o alocuțiune a secretarului reuniunii, stimatele membre din comitet predară cele destinate elevilor adănc impresionați. Ni-am depărtat cu toții din sală în aceeași impresiune și cu dorul de a face din ce în ce mai mult, după crescerea puterilor reuniunii, ajutorate acum și de minele de aur „Concordia” și „Arama” în mod însemnat. Înainte cu Dumnezeu sub patronajul Prea sântei Feciore Maria!

Avis. Publicând scrierea episcopului francez, Emil Bougaud, tradusă de Salba, și intitulată: „Mama sfintului Augustin,” eu n'am rivnit la nici un câștig material, de aceea am și statorit prețul cel mai mic posibil pentru o carte așa de voluminoasă — 8° 494 pag. — adică: 2 corone. Acum înse după ce socotela definitivă a tipografiei a întrecut cu mult suma prevădută de mine, așa cât din prețul statorit nici în casul cel mai bun nu a-și pute acoperi toate îndatoririle luate, mă ved necesită să mă ridic prețul cărții cu o coronă. Anunț deci și pe această cale, că de la 1 Ian. n. 1902 „Mama sfintului Augustin,” de E. Bougaud, va costa broșurată: 3 corone; legată elegant în pânză 4 corone, plus porto postal, 30 fil. Ca să se scie! — Blaș, 3 Dec. n. 1901. Dr. E. Dăianu, profesor.

Constituire. Membrii societății literare „România Jună” din Viena, s'au constituit pe an. 1901/2 în modul următor: Președinte: cand. phil. Orest Procopovici, Vice-președinte: cand. ing. Romulus Pop, Secretar I: stud. technic. Demian David, Secretar II: stud. forest. Teodor Vicol, Cassar: stud. forest. Mihail Iacobovici, Controlor: stud. med. Laurențiu Luca, Btbiotecariu: stud. forest. Teodosiu Iliuț Econom: sud. tug. George Cosma.

Dare de samă și mulțumită publică. La producțiune teatrală ținută în 24 Novembre de tinerii meseriași români din Blaș s'au încassat prin vinderea biletelor suma de 108 cor. 28 fil. suprasolviri 11 cor. 80 fil. suma totală 120 cor. Au încurs suprasolviri de la Dl Dr. Iuliu Maniu adv. arch., 8 cor. 40 fil. Dl Dr. Eugen Solomon medic, 1 cor. 20 fil. Dl Danilă Sabó cand. de adv. 1 cor. 20 fil. Dl Ioan Chirilă cand. de adv. 80 fil. Dl Iosif Bart. com., 20 fil. pentru cari și pe acesta cale li-se aduce mulțumită din partea tinerilor meseriași. Spese cu ocaziunea producțiunii teatrale au fost 166 cor. au rămas un deficit de 46 cor. la care au contribuit: Dnii. Teodor Onișor 7 cor. Ștefan Oltean 6 cor. și Dl Dionisiu Trifan 8 cor. căroră încă li-se aduce mulțumită din partea tinerilor meseriași. Suma cealaltă au fost împărțită între diletanți și anume: Dnii Aurel Maniu 4 cor. Augustin Gruția 4 cor. George Both 4 cor. Iosif Gruția 2 cor. Michail Măcelar 2 cor. Aug. Stoica 2 cor. Scarlat Iliescu 2 cor. și Spiridon Letișian 2 cor. Blaș 10 Decembre 1901. În numele tinerilor meseriași Augustin Gruția și G. T. Both.

De la postă. Din prilejul sosirei apropiate a s'erbătorilor Crăciunului și Anului nou, publicul e rugat să fie cu totă grija la spedițiile ce le face pe postă. Banii se pot trimite mai bine și mai sigur cu mandate postale. Pachetele merg mai sigur în cutii de lemn, coșerete sau în pânză. Pachetarea în ziare, cutii de carton subțire nu e de loc recomandabilă. Capetele spărgii sau marginile lădiții trebuie sigilate cu ceară bună. Adresa să nu se scrie pe hârtie, ci pe pachet și cât se poate de precis. Ar fi tare de dorit, ca adresa întregă să se mai scrie încă odată și pună în pachet, pentru cazul, când s'ar nimici învelitorea pachetului.

Mulțumită. Tuturor acelor Prea stimați Domni și Dăme cari din ocaziunea morții și petrecerii la locul de răpas al inbimului nostru tată Michail Lucaciū, personal sau prin epistole și-a manifestat condolițele și a luat parte la mormintarea lui pe această cale vin. — și în numele familiei — a le mulțami cordial pentru aceste manifestațiuni atât de n'ângăitoare și onorifice. Jozib la 5 Dec. 1901. st. n. Constantin Lucaciū preot.

Necrolog. † Aron Mateiu, preot gr. cat. în Sânjacobul-de-Mureș, a repausat la 5 crt. în vristă de 68 ani după o păstorie de 42 ani ca preot în Chinariu și Sântana.

În veci amintirea lui!

Apropiindu-se finea anului acestuia, rugăm pe P. T. Cetitori și abonații ai foiei noastre, să binevoască a ne trimite abonamentul restant al foiei.

Administrațiunea.

*****

(30) 14-?

Mai ieftin ca ori unde!

— „Hotel-Restaurant Coronă” —

Aug. Coltor — Blaș.

oferesce On. Public român chiliile sale de ospetii modern mobilate, vinuri curate de pe Târnave și prima calitate de bere de la Steinbruch.

*****

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Necesitatea religiunii în societate.

Disertație cetită de Dr. Victor Bojor — cu ocazia adunării despărțământului din comit. Solnoc-Dobâca al Asociațiunii pentru lit. și cult. pop. rom. ținută în Gherla la 29 August a. c.

(Continuare.)

II. Se nu zică cineva că Dumnezeu e preafiericit în sine însuși, și pentru aceea nu are lipsă de venerațiunea și omagiul omului. Scim și noi, că cultul nostru nu poate adăuga nimic la perfecțiunea înfinită a lui Dumnezeu. El de bună samă n'are lipsă de venerațiunea și omagiul nostru, dar fiind că e stăpînul suprem al tuturor lucrurilor, pretinde de la noi venerațiune și omagiū. Creaturile sînt esențialmente relative față de Creatoriū, și pe cum fiul nu poate să ștergă din inima sa simțământul acel fraged, ce-l lăgă de cel ce viață l-au dat, pe cum cetățanul trebuie să conlucre la mănținerea, splendórea și decorul patriei, așa nici creatura nu se poate dispensa, nu se poate subtrage de la datorința pietății, recnoscinței și iubirei față de Creatoriū. Voiū adăuga și mai mult: chiar și când un părinte, un mire și un monarch ar vré să renunțe la drepturi atât de esențiali, Dumnezeu nu ar pute renunța, altcum saū El ar înceta de a fi Dumnezeu, saū viața noastră s'ar pute asemēna cu viața animalelor necuvintătore, și încă ar fi și mai miserabilă, pentru că dobitócele cel puțin nu simțesc nici o muștrare pentru trecut, nu simțesc amărăciunile presintelui, și n'au frică de viitor.

Să punem cazul — de altcum imposibil — că Dumnezeu ne-ar dispensa de ori ce datorință religioasă; și în cazul acesta — zic — noi am trebui, am fi obligați să-l onorăm și să-l prestăm cultul nostru, și pentru ce? Pentru că noi necontenit avem lipsă de dînsul, neîntrerupt avem lipsă de ajutorul lui Dumnezeu. Pe cum luna nu strălucese prin lumina sa proprie, ci prin lumina, ce l-o comunică sórele, așa că ar rămâne în întunerec dacă ar înceta să o lumineze sórele, tot ast fel omul primește ființa sa, primește existența sa de la Dumnezeu, și depinde de la Dînsul în așa măsură, în cât în tot momentul s'ar nimici, de cumva nu l'ar conserva Dumnezeu.

După cele ce le ați auzit până acum despre necesitatea religiunii, las bunului plac al Dvóstré să decideți, că ce trebuie să eugetăm despre aceia, cari zic că e destul să fie omul cinstit, onest, de omenie, și apoi cu religiunea n'are la ce să-și bată capul. Dumnezeu ne impune religiunea prin atâtea titule, din atâtea motive, câte sînt atributele sale, și apoi puté-vor acestia, să calce în picioare, să desprețuască atributele lui Dumnezeu, perfecțiunile Lui, și totuși să se fălăscă că ei sînt ómeni onesti, ómeni de omenie? Să scia acestia, că onestitatea adevărată consistă în pietatea față de Dumnezeu, în dreptatea față de deaprópele, și în cumpétul față de sine însuși. Se pot tot fáli că ei tot de una își implinesc datorințele față de deaprópele, potu-se tot fáli, că au pur-

tarea cea mai bună și viață nepétată, dar dacă nu-și implinesc cea mai sfintă datorință, care e pietatea față de Dumnezeu, nu merită titlul de onest și de omenie, pentru că basa și fundamentul a tótă onestitatea este religiunea, este pietatea față de Dumnezeu. Ce ați judeca Dvóstré despre acel soldat-pázitor din garda regescă, care ar zice: Eū is om onest, is un om de omenie, dar pentru aceea voiū fi cel dintăiū carele voiū aplauda când dinamita va arunca în aer castelul regesc, saū când vre-o revoluțiune va exila pe Suveranul meū în țări depártate? Pe un ast fel de militar judeca-l ați de om onest, om de omenie? Óre implinesce-și dînsul datorința față de Suveranul, față de Regele seū? Și óre regele putere-ar să rabde multă vreme în curtea sa un om onest de atare natură? Tot ast fel ziceți și despre aceia, cari să fălăscă că sînt onesti și de omenie, fără de a-și implini datorințele față de Dumnezeu.

III. Mai de parte religiunea este necesară pentru că inima omenescă o invocă, o chiamă într'ajutor.

Voi ateistilor și materialistilor din tótă lumea, cari negați esistența lui Dumnezeu, întrebați inima vóstră, și dînsa cu palpitările sale vă va răspunde, că afară de Dumnezeu, nimic nu este, ce se vă potă indestuli pe deplin dorințele și poștele inimei vóstre. Desfătați-vé în tóte pompele, prosperitățile și deliciae saū plăcerile pămîntesci, dați frîu liber patimilor vóstre celor mai nemederate, și apoi întrebați inima vóstră, că óre mulțămită e, indestulită e? Ah! dacă vreți numai să fiți sinceri, trebuie să mărturisiți că în inima vóstră există un gol, că nici un lucru creat nu e în stare să o indestulăscă; veți trebui să mărturisiți, că Dumnezeu vă încunjură de tóte părțile, și vă răpește la sine cu atractive atât de puternice, pe cari nici de cum nu le puteți înăduși saū ascunde. Unul dintre cei mai mari ómeai, ce a esistat pe pămînt, sfîntul Augustin, a esclamat: „Pentru tine ne-ai zidit pe noi, o Dumnezeule, și neliniștită e inima noastră, până ce nu se odihnesce întru tine.“ — Și cu tot dreptul, pentru că noi deși sîntem ființe finite, mărginite și limitate, cu tóte aceste aspirăm la orizonuri nelimitate și infinite, inima noastră neîncetat se bate după fericire, și pururea luptă pentru ca să o dobândăscă.

E prea vastă inima noastră, și chiar și când ar puté să intre în dînsa tóte bunătățile lumii acesteia, nici atunci n'ar fi deplin indestulită, n'ar fi deplin liniștită, și atunci ar simți ceva gol, ar simți că-l lipsese ceva. Solomon după ce a gustat tóte plăcerile pămîntesci, a trebuit să mărturisească că tóte sînt deșertăciune: *Deșertăciunea deșertăciunilor și tóte sînt deșertăciune.* Alesandru cel mare, după strălucitele sale învingeri puté să zică cătră Joe, falsul părinte al zeilor și ómenilor: O Iupiter, domnește tu în ceriū, indestulește-te cu ceriul, căci întreg pămîntul e al meū, pentru că am supus picioarelor mele tóte popórele lumii. Și cu tóte aceste a plâns, pentru că nu era o altă lume, pe care să o supună. Numai un singur bine, numai o singură bunătate, față de care tóte bunătățile create dispar și cedeză, numai o bunătate înfinită e în stare să ne indestulăscă pe

deplin și să liniștescă total inima noastră. Dar numai singur Dumnezeu e buuătate înfinită. Așa dară singur numai Dumnezeu ne poate face fericiți, numai Dumnezeu ne poate indestuli și liniști inima noastră. Observați vre una din acele planete, cari își fac cursul lor periodic în jurul sórelui. Dînsese nu se abat nici când de la legile acelea, ce le țin legate față de marele corp ceresc, de la care se pare că-și au propria subsistență. Tot ast fel stă lucrul și cu inima noastră, căci dînsa își trage viața sa din inima lui Dumnezeu, și până când palpitéză, trebuie să palpíteze pentru Dumnezeu, de la care depinde, și fără de care nu poate să trăăscă, nu poate să subsiste.

Aduceți-vé aminte de acele zile nefericite, în cari ați fost loviți de vre-o nenorocire, de vre-o bólă grea, saū de vre-o persecuțiune; aduceți-vé aminte de zilele acele, în cari pierderea unui părinte, a unui pruc saū a vre-unei scumpe persóne — v'a causat tristetă și amărăciune adâncă; spuneți-mi: în acele momente dureroase, în cari nici o mângăiere omenescă nu vă puté vindeca razele inimei, un vă puté alina durerile și supérarea, nu vă simțați óre cum va împingi să vă ridicăți ochii cătră ceriū, să vă întórceți cătră Dumnezeu, pentru ca să-l chemați într'ajutoriū, pentru ca să implorați asistința sa? Și atunci ați simțit în inimă o liniște senină, ce v'a transportat în o regiune înaltă și depártată de miseriile și necasurile acestei lumi. Argument și acesta, că omul nu poate să nu se împreune cu Dumnezeu prin legătura religiunii.

(Va urma.)

CELE PATRU GARÓFE.

Povestire din istoria Polonilor sub ultimii Jagelloni
de Paul Popovici.

(Continuare.)

II.

Întunerecul încă se luptă pentru putere cu razele sórelui. Însă crepusculul de dimineță, carele deja colora la răsărit bolta ceriului, tot mai multe și mai multe raze ademenesce pe ceriū, până ce în fine apare sórele în tótă splendórea sa, imprăștiând întunerecul noștii, carele așa de gros se lăsase pe pămînt.

Mulțimea de păserele trezite din cuiburile lor, se aședă pe crengile încă ude de picurii de rónă. Ciripind se înțeleg între sine, cum să salute pe sórele, ce resare de după deal. Celelalte ființe viețuitoare încă nu și-au părăsit locul lor de repaus.

Părăul curge încet și liniștit printre pădurile umbrose, până ce apa lui dulce, să pierde în marea cea sărată.

Pe cóstă dealului, lângă o tufă de rose, staū cuprinși de admirare: Sigismund și Modrșevszky. Timp îndelungat privesc la florile din tufă: aici este una, care chiar acum a eșit din mugur, pe când acésta de aici strălucese în tótă pompa ei înflorită, din colo, o a treia deja vestezită se scutură la pămînt, inchipuind sórtea comună a noastră a tuturor.

Era o diminăță de Maiu.

Sigismund trezindu-se din fantasarea sa, intrerupse tăcerea cea maiestatică a naturii cu următoarele cuvinte: Oh, voi omenilor, cari cheltuiți mi și mi, ca să vă aflați fericirea, inse în zădar! Dorința vōstră nu se implinesce, pentru că natura, carea singură întinde sufletului omenesc bucurie și mângăiere, voi o desprețuiți! Mama mea, carea trăește în pompă și în strălucire, este îndestulată cu sōrtea sa; inse dacă ar părăsi mai de timpuriu locul ei de repaus și ar privi natura când se trezeste, de bună samă, că ar fi mai fericită! Pentru că cel ce la leagănu naturii, cercă recreare și fericire, inima aceluia de bună samă trebuie să fie curată și nesticată.

Razele sōrelui auriseră virfurile arborilor, coperișele caselor și crucile de pe turnurile bisericilor. Ferestile de la casele lui Radzivil, cari sînt la o cotitură a rîului, de parte de la ei ca de o pușcătură, se deschid.

— Oh, Modrșevszky, — zise Sigismund — ce simțesc eu în aceste momente, când privesc această regiune înflorită! Sînt deja chiar patru ani de atunci, când în apropierea acelei fetițe cu fața de rosă . . . . Inse nu e aici timpul, să-ți spun totul. Viața mea vială și sburdalnică de la curte, a cărei cauză a fost mama mea, îți este cunoscută. Patima tinerului și ușurătatea bărbatului de regulă o moderază religiozitatea și frăgedimea. Cu mine s'a întâmplat contrariul. Mama mea, principesa de *Mediolan*, când a adus-o tatăl meu din Italia, a adus cu sine și o mulțime de dame de onōre; damele ei de curte, cari o încunjurău, m'aū atras și pe mine în cercul lor și prin natura lor extravaganță de italiene și prin ademenirile lor seducătoare, era cât pe aici să-mi prindă inima în cursă. De multe ori abia m'am putut stăpâni, ca să nu mă arunc în brațele cutărei jucătoare, carea saū prin frumuseța sa, saū prin jocul ei infocat, mi-a fermecat întregă ființa. Nu odată ași fi cădut jertfa patimei mele, dacă educătorul meu și tu, prietinel meu din tinereță, carele și atunci aveai un caracter bărbătesc, nu m'ați fi abătut și nu m'ați fi făcut atent! Drept că tatăl meu privea cu ochi rei viața dostrăbată de la curte, dar după cum seif, mama mea, domnia și peste el, și așa n'a putut face nimica. Dar ca totuși să mă scōtă din cercul lor, cu patru ani înainte de acesta, m'a trimis în afaceri de stat în Wilna. Când după aceea din nou m'am reintors în Cracovia, toți s'aū mirat vōdînd, că m'am îndreptat, și toți aū fost de părerea, că cauza îndreptării mele ar fi fost absența de trei luni de la curte. Nu neg, că și aceea în cât-va, inse adevărată cauză a fost alta. Ascultă!

Când înainte de acesta cu patru ani, după cum ți-am spus, m'a trimis tatăl meu în Wilna, curēnd am nitat curtea cu viața ei stricată și pe prietenele mele. Acea bucurie, carea se sfârșese de sine, nu captivăză sufletul omului; acel amor, carele ademenesce pe tiner cu brațele deschise, își pierde înaintea lui ori ce preț; adevărat, că patima adese ori elocotesce, dar curēnd și adorme érași; acolo sārutarile ca ploia, fără ca sentimentul fericirii să-ți furnice pieptul; flōrea amorului ndată cu ast fel de apă, curēnd să vestezece și pierē.

Numai acele suflete, cari sînt aprōpe unul de altul și totuși se simțesc de parte — și mai târziu urmānd șōpta secretă a sufletului, să unesc, ca să-și dee unul altuia nouă viață și fericire etern durătoare; numai acele suflete să iubesce în mod constant.

Acest amor e vecinic, — acela inse, vine lute ca o furtună și lute și trece! Poți eugeta, că aici toți s'aū supus ordinelor mele, cu deosebire bētrānii Radzivil, primarul orașului Wilna, a făcut mari pregătiri pentru primirea și comoditatea mea.

Odată mi-a zis:

„Altetă regală! Cāt de rău pōte să fie pentru Altetă Vōstră așa singur! Încrednicesce barēm odată pe supușii vostri cu vre-o vizită!“

— Jubite Razdivil — i-am zis — eugetul meu încă e acela-și de când petrec aici. Peste o sēptemānă îmi isprăvesc afacerile, și așa fiind că voesc să petrec aici timp mai îndelungat, atunci și pe Dta te voi cerceta mai de multe ori!

Din suita mea, nu a fost nici unul, de care să mă fi legat vre-o legătură mai strînsă de prietinie; toți aū fost favoriți de ai mamei, cari și aici voiaū numai să-și petrecă cu mine. Și fiind că incomodarea lor nu am putut-o suferi, i-am trimis înapoi în Cracovia. Și după cum se întâmplă de regulă după zile de veselie, am cădut în melancolie.

III.

Pentru reinsăninarea sufletului meu, la sfatul medicului, m'am dat în brațele naturii maiestōse, traversāndu-o cruciș și curmediș. În o zi, era chiar o diminăță frumoasă de Maiu, ca și astăzi, pentru ca să încunjur salutarile continue ale cetățenilor, am părăsit cetatea travestit în vestminte schimbate, am mers de-alungul rîului pe sub crengile arborilor umbroși. Sōrele își pierduse puterea dogoritoare, ér razele lui de adio, aū fost primite de frunzele verđi ale arborilor. Cum mergeam așa cufundat în eugete, mă pomenesce de odată în o grădină frumoasă, — și privind casele lui Radzivil, în dată am fost în enrat, că acesta e grădina lui. Privind în drēpta și în stānga la florile, ce eraū sādite în rînduri frumoase, pe cum și la arborii înverdiți, de odată observ în calea mea patru garōfe, cari eraū legate cu un fir de paiū debil. Eū la moment le-am ridicat. Inse abia am înaintat vre-o 10 pași, și înaintea mea vōd o fetiță, carea singură era ocupată cu aranjarea și ordinarea florilor. Curiositatea, dar mai ales un sentiment secret, m'a îndemnat ca să mă apropiu de ea. Am privit-o îndelungat cum era ocupată cu florile, când de odată ridicāndu-se, m'a observat. Fața ei era înroșită ér în ochii ei schînteietori se reoglindea confusia ei sufletescă, nevinovația ei de ānger, pe când pe trāsurile feții ei se putea vedea un sentiment de rușine. Talia ei sveltă, înbrăcăminte ei albă, ce era brodată cu catifea rosa, îi dădeaū un esterior rāpitor.

— Nu cum va Dta ești un ānger scōborit din ceriū în acest paradis pāmîntesc — o întreb eū asemenea confus.

— Eū sum Olga, unica fică a lui Radzivil — șopti ea cu șfială.

(Va urma.)

HĂRTII VECHE.

§. 9.

Pentru că aceea, cu nici un drept nu pot pretinde nici oligarhii Illiri, nici se pōte concilia cu destinele sociali și cu aceea dreptate cesareo-regescă, carea e îndatinată pe tōte clasele supușilor săi fără deosebire de religiune și națiune a le face părtașe de aceea fericire, ce se poftesce de la stat: ca *Romāni locuitori în Bānat*, — fiind cu mult mai numeroși de cāt collocuitori lor de națiunea Illirică, — din cauza mai buneii subsistențe a cător-va Episcopi și indiviđi de națiunea Illirică, întărită acum după ce a trecut peste pericol, provenit din cauza Turcilor, cari adecă la anul 1716 fură alungați din Bānat; — se rămānă și mai de parte espuși și în cultura morale de tot neglesi, se selbătēcescā.

Și adecă dacă comparăm numărul Illirilor, ce se află conscriși la anul 1810, sub A, în ambele diecese Bānățene în 175-058, cu numărul de 418-821 de națiune romānă, aceea proporțiune rezultă: că din numărul 593-879 al sufletelor întregului popor Bānățan neunit de ritul grec, Illirii nu fac trei optimi întregi, ér Romāni adecă, în diecesa neunită de ritul grec al Timișorei: fac două a treia parte, ér una a treia parte sînt Illirii; ér în diecesa Verșetului acestia sînt trei a 26 parte, și prin urmare Romāni fac mai mult de cāt șapte optimi.

Cu tōte că de la anul 1810 numărul poporului considerabil s'a urcat, totuși aceea proporțiune și acum subsistă.

Și adecă populațiunea de acum a Banatului întreg, în cele 698 locuri inpoporate, (care se areră în conscrierea Lipszkyana publicată la anul 1806, și așa dară necomputāndu-se acele locuri, cari s'a inpoporat de atunci), pe cum areră conspectul sumariū de sub C, face 895-073 suflete.

Dintre acestia în 125 de locuri, saū bisericii matre, reduse după adnexul D, la 122 parochii sub păstoriea alor 162 preoți 203-999 sînt romano-catolici; ér în 587 locuri saū bisericii ridicate la 942 parochii sub păstoriea alor 1-183 preoți, 675-431 sînt neuniți de ritul grec, și acestia în diecesa Timișorei pe cum sub E, 170-432 Illiri și 254-532 Romāni; ér în a Verșetului pe cum sub F, Romāni 220-297, ér 28-959 Illiri; în suma 474-829 numera Romāni, ér 199-391 numere Illiri. Ce dreptate ar fi așa dară aceea, carea ar sacrifica acesta maioritate însemnată părții mai mici?

De altcum după calculul diametral relativ la păstoriea sufletescă, pe când pe unul din cei 162 preoți romano-catolici se vin 1260, pe atunci pe unul din cei 1183 preoți neuniți de ritul grec cad 570 suflete.

Mai de parte după proporțiunea acesta diametrală referitor la sufletele, ce cad sub păstoriea lor, ar trebui să fie 350 Illiri și 833 Romāni, inse după rezultatul calculului diametral de sub G, dedus cu privire la poporul și preoțimea deosebitelor protopresbiterate ale diecesei Timișorei, din 667 preoți ai acestei diecese sînt adecă: 209 Illiri și 458 Romāni. În diecesa Verșetului cele trei a două-zece și șesa parte, din cei 516 preoți pot să fie numai 59 Illiri, ér celalalți 457 ar trebui să fie Romāni; prin urmare în ambele diecese bānățene s'ar numera 268 preoți Illiri și 915 preoți Romāni.

În urmă dacă s'ar lua în considera-re de basă numărul real: atunci din cele 587 locuri inpoporate, și în Banatul Timișorei provēdute cu bisericii neunite de ritul grec, în diecesa Timișorei n'ar fi peste 80, ér în a Verșetului abia 15, și așa la olaltă 95 locuri locuite carat de Illiri; ér numărul acelor locuri unde Illirii locuesc amestecați cu Romāni și nu sînt mai puțini de cāt o a treia parte a întregii populațiuni: în diecesa Timișorei este ca la 20,

er în a Verșetului 6 prin urmare ar rezulta 466 de locuri locuite curat de Români.

Drept aceea după ce în înțelesul doctrinei evanghelice, acela este destinul mai de frunte a instituției episcopale și aceea este detorința Episcopilor, ca să guverneze biserica lui Dumnezeu, să instrueze poporul, să perfecționeze și să fie în fruntea păstorilor și a administratorilor sfințelor taine, asupra cărora pe cum și a întregii dieceese trebuie să aibă grija păstoririi. (Canon apost. 28) ca toate acestea să se sortescă sigur; — înse deorece de împlinirea adevăratei potestăți episcopale principalmente se ține dreptul și detorința de a-și visita adese dieceese, ce isvoresce din oficiul impus lui de Dumnezeu, de a priveghia asupra a toate ce se petrec în diecesă, și pentru îndreptarea moralului este de lipsă, și est mod se referese la biuele public al bisericeii; — și dacă fără cunoștința deplină a limbei diecesanilor este imposibil a face destul acestor drepturi și obligațiuni, și acesta cunoștința a limbei Clerului și poporului diecesan într'atât de de esențial și recerintă impusă de însuși Dumnezeu în Episcopi și în Ministril sântelor taine, că aceea însuși Christos Domnul prin trâmțitarea Spiritului sânt și dăruirea grației de a vorbi în limbele tuturor popórelor a împărțit-o apostolilor săi: *în adevăr este lucru evident, cum că și pentru promovarea religiei și culturii morale a poporului neunit Bănățian, este neapărat de lipsă: ca să se provadă cu Episcopi, cari se sciă pe deplin limba Română propriă a poporului, care face mai mult de cincă a opta parte a credincioșilor, pe cari sânt detori ai instrua, îndrepta și guverna, pentru că aci nu e vorbă numai de îngrijirea, îndreptarea și guvernarea, celor 268 preoți Illiri, sați 95, 121 locuri și de 199 391 de suflete a națiunii Illirice aflătoare în aceste, ei din contră, cetălatți 915 preoți și cele 466 de locuri locuite curat de Români, și celea 474 829 suflete de națiunea Română recer lor și nu numai cu numele Episcop, ci din contră, carele să-și potă efectiv împlini față de dînșii și detorințele sale.*

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

Dr. Sterie Stinghe: *Istoria bisericii scheller Brașovului*, manuscript de la Radu Tepea, și ca continuare vol. I. din *Documente privitoare la trecutul Românilor din Scheii*. (1700—1703). Amindouă volumele ageste sânt tipărite cu cheltuiala bisericii sf. Nicolae din Brașov și cuprind date prețioșe pentru istoria bisericească a Românilor.

Posta „Unirii“.

I. P. Nu se pôte. Propunerea Dtaie nu o socotim recomandabilă.

N. în P. Lăudăm interesul ce-l areți în această chestiune însemnată, dar proiectul desăsurat, nu-l credem de potrivit împrejurărilor actuale. Ar trebui schimbate multe dispoziții din trecut, ceea ce cu greu credem, că s'ar face.

Afus. Vor urma pe rând toate, mulțumite!

Lugoș. Am cetit și noi scrisele din foita „Trib. pop.“ n'am răspuns, pentru că celea ce am avut de spus, le-am scris când am recensat, și de atunci „blândul“ și „distinsul“ protopop al Lugoșului, n'a spus nici un cuvint. Noi numai cu Dsa stăm de vorbă.

U. U. A sosit târziu pentru acum, rezultatul îl veți afla în numărul următor.

Am primit și achităm următoarele abonamente: *Chendrea, Poptelec, Fizeș*, pe an. 1901. *Mirslău*, pe 1899 pătariul al 3-lea; *Csenger-Ujfalu* pe an. 1901; *Asinip* pe 1897 sem. 2-lea și 1898 sem. 1. *Pârța* pe 1901. *Er-Tarcsa* pe 1898 sem. 2-lea și 1899 sem. 1.

Editor și redactor răspunător:

Aurel C. Domșa.

Insertate.

Szám: 2496—1901.
tkvi.

(47) 1—1

II. Póthirdetmény.

A hosszuaszoí kir. járásbíroság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miserint a Brád Nikulae, Pánádi lakós végrehajtónak Zeres Juon és neje Pánádi lakósok végrehajtást szenvedők elleni 469 kor. 26 fl. s jár. iránti végrehajtási ügyében az 1271—1901 telekkönyvi szám alatt kibocsátott árverési hirdetményben a Pánádi 342 számú tetekjegyzőkönyvben foglalt 120 és 121 helyrajzi számú ingatlanokra 79 kor. kikiáltási árban Pánád község házához 1901. évi December hó 20-ik napjának délelőtti 9 órájára kitűzött árverés az 1881. LX. törvény-cikk 167 §. alapján a „Patria“ balázsfalvi takarékpénztár végrehajtató érdekében és 170 kor. tőke követelése és járuléka kielégítése végett megtartatni fog.

Miről összes érdekelt felek értesítettek.

Hosszaszón 1901. évi November hó 18 napján.

A hosszuaszoí kir. járásbíroság mint telekkönyvi hatóság.

Lokody Géza
kir. járásbíró.

370 v. szám
1901.

(48) 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. törvényszék 1901. év. 4892. számú végzése következtében Dr. Maniu Gyula ügyvéd által képviselt Patria hitelintézet javára Szabó Márton és társai ellen 120 kor. — fl. s jár. erejéig 1901. évi Anguszthus hó 19-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 696 kor. — fillerre becsült következő ingóságok. n. m.: Szabó Mártonnál: buza, sertések; Tóglás Istvánnál: ökrök, buza, sertések, széna; Udvar János idb-nél: tehén, sertések, széna, vasek, ökör-szekér nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a hosszuaszoí kir. jbiróság 1901. évi V. 160/2. számú végzése folytán 120 kor. — fl. tőkekövetelés, ennek 1900. évi Május hó 23-ik napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 94 kor. 42 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig Bethlen-Szent-Miklóson végrehajtást szenvedők lakásán leendő eszközlésére 1901. évi December hó 23-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Hosszaszón 1901. évi December hó 10-ik napján.

Kónya János,
kir. jbirósági végrehajtó.

Alesandru Gratzel

Comisionar pentru Veneratul Cler catolic

Viena I. am Lugeck Nr. 3.

Recomandă articlii săi specialii:

Tămăia Aegyptiană din anul 1901.

- I. Specia cea mai nobilă, productul ultim, mărăgăritare cu mirosul cel mai plăcut un kilo . . . fl. 1-48
II. Stropi fini, miroșitori albi un kilo . . . fl. 1-15
III. Bucăți mari miroșitoare, curate un kilo . . . fl. —70

Aparatul „Luminei vecinice“

Patent Guillon din Paris.

Singur acest Aparat dă o „lumină vecinică“ sigură, care arde neîntrerupt de 6—14 ori câte 24 ore cu o față frumoasă liniștită.

- Candela pentru oleu din sticlă roșie-rubin, vinătă ori verde . . . fl. 1-20
Fitul-patent pentru un an întreg Nr. 0, 1, 2, 3 ori 4 . . . fl. 1-40
Acoperemint aurit . . . fl. —70
Strecurătoare pentru oleu cu bumbac . . . fl. —18
Pedestal în rezervă din metal . . . fl. —12
Clin de alamă și lemn . . . fl. —60
Suma fl. 4-20

- Pe lângă acestea o candelă roșie, vinătă ori verde în rezervă . . . fl. 1-20
1 Sticlă de oleu pentru primă folosire . . . fl. —54
1 Lăduție de transport și rambursă . . . fl. —26

Oleu pentru Aparat din 1901.

Oleul meu pentru Aparat se pregătesce anume pentru mine din cea mai bună rapiță ungară, și să depune în nisce rezervore anume pregătite câte 6—8 săptămâni ca oleu crud, apoi după o patentă duplu rafinat se aședă prin o strecurătoare de bumbac în vase, prin ce primesce o fineță extraordinară

Pentru un an întreg.

- 23 kile de oleu pentru Aparat à 54 cr. . . fl. 12-42
1 Sticlă impletită pentru 25 litre . . . fl. 2-10
Transport la gară și rambursă . . . fl. —30
Suma fl. 14-82

- Pe lângă acestea o coșarcă pentru transport 50 cr.
- Lampe bisericesci pompóse**
pregătite după desămurile unor artiști academici, fôrte frumoși și solid lucrate, aurite . . . fl. 50—
Lampe pentru biserică mai mari . . . fl. 90—
Sfôră pentru lampe din căneapă roșie italiană în o lungime de 10 metri cu 6 globuri și ciucuri . . . fl. 8-80
Aceleași cu ciucuri mari fôrte frumoși . . . fl. 9-80

Lumină din ceară fină veritabilă

fără amestecarea altor materii 1 kilo fl. 2-75
cu următoarele mărimi:

1 kilo	à 1	à 2	à 4	à 6	à 8	à 12
	L u m i n a					
cu lung. g.	118	96	79	66	56	47
cu gros. g.	3 1/2	2 1/2	2	1 1/2	1 1/2	1 1/2

Lumină bisericesci noi exelente

4—10 kile à fl. 1-55 de la 10 kile în sus à fl. 1-50

1 kilo	à 1	à 2	à 3	à 4	à 6	à 8	à 12	à 16
	Mărimea:							
	lung.	lung.	lung.	lung.	scurt.	lung.	scurt.	lung.
cu lungim. de	118	88	80	72	46	58	44	53
cu grosim. de	3 1/2	2 1/2	2 1/2	2	2 1/2	1 1/2	2	1 1/2
	cm.	cm.	cm.	cm.	cm.	cm.	cm.	cm.

Sirmă de ceară sistem francez pentru aprinderea luminelor, care arde frumos și nu stropesce, în roțile de 5 m. costă fl. —24

Corn de aprins și stins din alamă lustruită cu 2 scóbe pentru sirmă de ceară sistem francez . . . fl. 1-20

Sonerie armonică cu 4 clopoței în acordul cel mai curat . . . fl. 6—
Cu clopoței mai mari și mai fini . . . fl. 8—

Cădelniță și naviculă din argint de china, argințit . . . fl. 17—

Sticlufe de cristal pentru vin și apă, în formă fôrte artistică din cristalul cel mai curat, părechea . . . fl. 1-50
Mai mari, părechea . . . fl. 1-80
Aurite, părechea . . . fl. 1-80
Pentru acestea o tasă mare din argint nou fl. 1-80

Afară de obiectele aci înșirate țiferez ori ce articlu pentru biserică și garantez pentru bunătatea ori cărei marfe trimise de mine.

Cu distincă stimă:

(49) 1—10

Alesandru Gratzel m. p.